



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **V. I.**, zastoupeného JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou se sídlem v Praze 1, Hybernská 9, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2004, č. j. 48 Az 198/2004 – 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna advokátky JUDr. Ireny Slavíkové, advokátky se sídlem v Praze 1, Hybernská 9, **s e u r č u j e** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2004, č. j. 48 Az 198/2004 – 25, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 14. 4. 2004, č. j. OAM-5773/VL-10-P22-2003, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatel nevyvíjel na Ukrajině činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, či se jinak politicky angažoval, neboť se parlamentních voleb v roce 1998 účastnil pouze tím, že za odměnu roznášel a vylepoval

plakáty propagující zvolení jednoho z kandidátů. Za tuto činnost nebyl státními orgány postihován, šlo o problémy se soukromými osobami, jakými nepochybně neúspěšný kandidát do parlamentu a jeho syn byli. Jeho obava z postihu a uvěznění na Ukrajině nebyla opodstatněná, když v letech 2000 a 2001 opakovaně navštěvoval matku, aniž by došlo ze strany státních orgánů k nějakému zásahu. Snahou stěžovatele bylo dosáhnout legalizace pobytu v České republice, když zde pobývá střídavě od roku 1998 a o azyl požádal až v souvislosti se skončením platnosti pracovního povolení a hrozícího správního vyhoštění. Uváděné obavy stěžovatele, snaha o legalizaci pobytu a zákaz pobytu vystavený cizineckou policií nejsou důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. U stěžovatele nejsou dány ani překážky vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona. Ve správním řízení byl skutečný stav věci zjištěn dostatečně, když ministerstvo vycházelo z výpovědi stěžovatele, z uvedených zpráv o situaci v zemi jeho původu a že v podrobném odůvodnění se vypořádalo se všemi tvrzeními stěžovatele.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž uvedl, že ji podává z důvodů stanovených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Namítal, že krajský soud se řádně nevypořádal se žalobními návrhy a tvrzeními obsaženými v žalobě. Ministerstvo a následně i krajský soud vycházely ze zpráv Ministerstva vnitra Velké Británie z dubna 2003 a dále z aktuálních informací o situaci na Ukrajině obsažených v databázi ČTK. Je nepřípustné, aby individuální případy byly subsumované pod obecné závěry jiných států týkající se politické situace, dodržování lidských práv a svobod, a to bez ohledu k osudu jednotlivce, nýbrž zaměřené na masu. Ministerstvo si mělo opatřit jak informace ze současné doby, tak i informace bezprostředně se vztahující k době, kdy nastaly problémy uváděné stěžovatelem, zejména pak informace ohledně parlamentních voleb z roku 1998. Ministerstvo vůbec nekonstatovalo tu skutečnost, že u stěžovatele byla provedena domovní prohlídka milicí, tj. státním orgánem Ukrajiny, a současně co bylo předmětem této domovní prohlídky. Dále se nezabývalo jeho tvrzením, že jeho kamarád, se kterým vykonával propagaci politické strany na Ukrajině, byl v této souvislosti uvězněn. Pokud by došlo k řádnému prověření těchto skutečností, dospěl by soud k závěru, že stěžovatel splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zejména z toho důvodu, že se obává, že v případě návratu do země původu by byl vzat do vazby, čímž splňuje i podmínky § 91 zákona o azylu s ohledem na zprávy Amnesty International 2003, 2002, 2001 a 2000 o stavu vězeňství na Ukrajině. Proto se stěžovatel domáhal zrušení napadeného rozsudku a přiznání kasační stížnosti odkladného účinku.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. K obsahu kasační stížnosti konstatovalo, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že stěžovatel žádal Českou republiku o mezinárodní ochranu formou azylu, neboť v zemi původu měl problémy se soukromými osobami a obává se uvěznění. Stěžovatel nesplňuje podmínky stanovené § 12 zákona o azylu, nebyly naplněny ani podmínky pro udělení azylu podle § 13, ani nebyly shledány zvláštního zřetele hodné důvody podle § 14 citovaného zákona. Stěžovatel není v zemi původu ohrožen skutečnostmi uvedenými v § 91 zákona o azylu. Azyl je pouze jednou z více možností, na základě kterých může cizinec pobývat na území České republiky. Podmínky pro udělení azylu jsou přitom stanoveny v zákoně velice přísně. Za stanovených podmínek lze využít k úpravě legálního pobytu v České republice institutů obsažených v zákoně č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Z výše uvedených důvodů navrholo zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uplatňování určitých politických práv a svobod či politických názorů nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní, sociální). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Pronásledováním však není ani případný masový výskyt negativních jevů v určité zemi nebo její části za předpokladu, že nejde o součást státní politiky.

V daném případě stěžovatel v průběhu správního řízení o udělení azylu uvedl, že v roce 1998, kdy se na Ukrajině konaly parlamentní volby, pracoval spolu se dvěma kamarády pro jednoho z kandidátů a to tak, že roznášeli a vylepovali plakáty. Byla to pro něj příležitost, jak vydělat peníze. Kandidát, pro kterého pracovali, ale nebyl zvolen, a začal tuto skutečnost vyčítat stěžovateli a jeho známým. Tvrdil, že ztratili nějaké dokumenty týkající se voleb. Kvůli tomu byla u stěžovatele provedena milicí domovní prohlídka, ale žádné listiny se nenašly. Poté se dozvěděl, že kvůli těmto dokumentům byl uvězněn kamarád, který s ním pracoval. Stěžovatel se začal obávat, že bude také uvězněn, protože člověk, pro kterého pracovali, má všude kontakty a mohl by to zařídit. Odcestoval tedy v srpnu 1998 do České republiky, kde žije jeho sestra s manželem, a legálně zde pracoval až do 1. 6. 2003. V říjnu 2003 byl kontrolován policií, obdržel správní vyhoštění a následně požádal o azyl. V letech 2000 a 2001 byl dvakrát na Ukrajině za matkou, vždy asi tak na 10 dní. Jiné problémy ve vlasti neměl. V případě svého návratu na Ukrajinu se obává pronásledování ze strany neúspěšného kandidáta. O azyl v České republice požádal z důvodu strachu o život, z obavy z uvěznění a dále z důvodu legalizace pobytu. Jiné důvody, pro které opustil Ukrajinu a žádá o azyl v České republice, neuvedl.

Tyto stěžovatelem uváděné osobní problémy se soukromými osobami na Ukrajině za situace, kdy nevyužil možnosti ochrany ze strany státních orgánů v zemi původu, nemohou být bez dalšího hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu, což také v souladu se zákonem dovodilo jak ministerstvo, tak i krajský soud. Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu v případě pronásledování nebo odůvodněného strachu před pronásledováním, ale nikoliv právem vybrat si zemi, v níž chce cizinec žít a pracovat a kde si chce legalizovat pobyt. Udělení azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými

legálními formami pobytu cizinců na území České republiky tak, jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje i na skutečnost, že stěžovatel pobýval na území České republiky od srpna roku 1998 za účelem výdělečné činnosti a o azyl požádal až v listopadu 2003, kdy mu hrozilo správní vyhoštění, přičemž v mezidobí několikrát ve vlasti navštívil svou matku, z čehož lze usuzovat, že jeho tvrzení o existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu jsou účelová.

Podle § 91 odst. 1 s. ř. s. povinnost ukončit pobyt neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení; nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu; nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti; anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky; nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti.

Z informací o zemi původu stěžovatele, které mělo ministerstvo k dispozici, jednoznačně vyplývá, že v době, kdy ministerstvo rozhodovalo o žádosti stěžovatele o udělení azylu na území České republiky, u něj neexistovaly překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. S případnou existencí překážek vycestování podle § 91 tohoto zákona se podrobně zabývalo jak ministerstvo, tak i krajský soud, přičemž oba tyto orgány shodně dospěly k negativnímu závěru. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje i na skutečnost, že stěžovatel byl dvakrát v letech 2000 a 2001 ve vlasti navštívit svou matku, aniž by měl jakékoliv problémy ze strany státních orgánů Ukrajiny, z čehož lze dovodit, že rovněž jeho tvrzení o existenci překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu jsou účelová. Pokud vyjadřoval obavu, že po návratu do vlasti bude vzat do vazby, jedná se o obavu ničím neopodstatněnou, a proto také nebyl důvod zabývat se stavem vězeňství na Ukrajině.

Také další námitka, že skutková podstata, z níž ministerstvo vycházelo, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, je nedůvodná. Ministerstvo si pro rozhodnutí opatřilo dostatek podkladů, když vycházelo z tvrzení stěžovatele uváděných v návrhu na zahájení řízení a v pohovoru k důvodům návrhu. Součástí správního spisu je i příručka Ministerstva vnitra Velké Británie z dubna 2003 hodnotící situaci na Ukrajině a i další písemné informace z databáze ČTK o zemi původu stěžovatele. Takto zjištěný skutkový stav nelze, zejména s ohledem na skutečnosti uvedené stěžovatelem ve správním řízení, považovat za nedostačující pro rozhodnutí ve věci, přičemž nelze také ponechat bez povšimnutí, že stěžovatel neuvedl, v čem spatřuje nedostatečnost provedeného dokazování. Proto Nejvyšší správní soud v řízení neshledal vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Námítka týkající se obecné povahy a aktuálnosti zpráv o situaci v zemi původu stěžovatele považuje Nejvyšší správní soud za nedůvodnou, neboť ministerstvo při svém rozhodování o neudělení azylu mělo k dispozici dostatek konkrétních informací o situaci na Ukrajině, které byly aktuální k rozhodnému datu, což byl den, kdy stěžovatel projevil úmysl požádat o azyl v České republice. Rovněž tak lze tyto informace použít i pro posouzení existence překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť stěžovatel neuvedl žádné

skutečnosti, ze kterých by bylo zřejmé, že v jeho vlasti nastala v rozhodné době zásadní změna politické situace, která by měla negativní vliv na jeho osobu.

Další námitka stěžovatele, že ministerstvo se nezabývalo tou skutečností, že u stěžovatele byla provedena domovní prohlídka milicí a že jeho kamarád, se kterým vykonával propagaci politické strany na Ukrajině, byl v této souvislosti uvězněn, je rovněž nedůvodná. S těmito tvrzeními stěžovatele se ministerstvo v odůvodnění svého rozhodnutí o neudělení azylu vypořádalo, když dospělo k závěru, že neúspěšný kandidát pouze využil své osobní známosti u policie k soukromým účelům. Takovéto jednání ze strany soukromé osoby nelze podle ministerstva považovat za pronásledování podle zákona o azylu. Ministerstvo se dále zabývalo i obavou stěžovatele z uvěznění a dospělo k závěru, že tato obava je nepodložená, neboť stěžovatel uvedl, že dvakrát navštívil na Ukrajině svou matku a neměl v té době žádné problémy.

Stěžovatel dále namítal, že se krajský soud řádně nevypořádal s jeho žalobními návrhy a tvrzeními obsaženými v žalobě. V rozsahu tohoto důvodu, který by bylo možno podřadit pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., však pro jeho nekonkrétnost a neurčitost, když stěžovatel namítal nezákonnost jen obecně a neuvedl, v čem tato spočívá, nemohl Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumat.

Nejvyšší správní soud z důvodů výše uvedených kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanovena zástupkyní advokátka a podle § 35 odst. 7 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokátky včetně hotových výdajů stát. Podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátce odměna za dva úkony právní služby 2 x 1000 Kč (§ 11 odst. 1 písm. f) ve spojení s odst. 3 a § 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky) a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 2 x 75 Kč, celkem tedy 2150 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. listopadu 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu